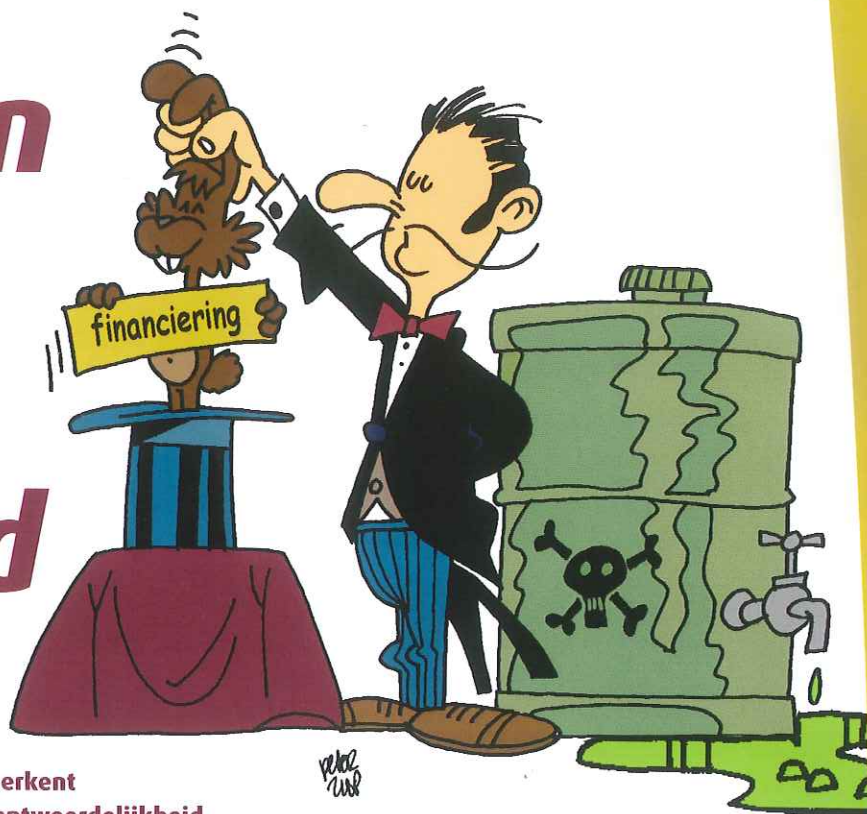

Welk konijn wordt nu weer uit VROM-hoed getoverd?

Overheid erkent medeverantwoordelijkheid

Vanaf de ontdekking van de eerste bodemverontreiniging in Lekkerkerk (1980) tot de Bedrijvenregeling (2007) heeft VROM zich in allerlei juridische bochten gewrongen om de kosten van bodemsanering bij bedrijven te leggen. Anno 2008 lijkt er nog steeds geen rust aan het front. Mogelijk komt er een haalbaarheidsonderzoek naar alternatieve financieringsvormen. De Koninklijke Metaalunie vreest dat wat juridisch (on)mogelijk was, nu ingeruild wordt voor een moreel appel.

Op de ontdekking van de eerste bodemverontreiniging in Lekkerkerk (1980) antwoordde het Ministerie van VROM met de Interimwet Bodemsanering (1983). Kort samengevat: gemeenten en provincies onderzoeken en saneren bedrijventerreinen. De Staat legt de rekening neer bij de onrechtmatige veroorzaker. De Staat dacht dat elke veroorzaker daaronder viel, zodat de Hoge Raad nodig was om aan te geven dat ook bedrijven rechten hebben. Tot 1975 konden bedrijven immers niet weten dat de Staat later saneringskosten zou gaan maken. Geen onrechtmatige daad dus en geen kostenverhaal.

In 1987 trad de Wet Bodembescherming in werking. Iedereen die na 1986 de bodem verontreinigde, moet die schoonmaken. Ondertussen zat het bedrijfsleven niet stil. Begin jaren negentig werd het BSB-convenant afgesloten. Begeleid door de BSB-stichtingen gingen veel bedrijven aan de slag om hun bedrijfsterreinen te onderzoeken en zo nodig te saneren. VROM kwam met wat flankerend beleid heet: een saneringsbevel aan de veroorzaker, eigenaar of erfpachter. De eis van onrechtmatigheid bij de veroorzaker werd dus geschrapt! Voor de onschuldige eigenaar of erfpachter gold een uitzondering. Ondertussen ondernam VROM nog een vergeefse poging om het 1975-verweer de nek om te draaien. Ook het saneringsbevel bleek echter niet te werken. Zich bewust van zijn verantwoordelijkheid onderhandelde het bedrijfsleven opnieuw met de overheid. Dat resulteerde in twee kernbegrippen: eigenaarsverantwoordelijkheid en een financiële bijdrage van de overheid (de Bedrijvenregeling en de Co-financiering). De overheid erkende daarmee eindelijk de medeverantwoordelijkheid voor het ontstaan en opruimen van bodemverontreiniging.

Alternatieve financieringsvormen

Voor de uitvoering van beide regelingen zag in 2007 het Bodemcentrum het licht. De neuzen dezelfde kant op en de schoppen in de grond? Niets lijkt minder waar. De inkt van de Bedrijvenregeling is immers nog niet droog of het bedrijfsleven is via VNO-NCW gepolst over alternatieve financieringsvormen van bodemsanering van bedrijfsterrainen die om welke reden dan ook toch nog ongesaneerd zijn blijven liggen. Gedacht wordt aan een fonds, gekoppeld aan een beroep op maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het bedrijfsleven zit hier niet op te wachten. Wie volgens het recht niets te verwijten valt, kan niet aangesproken worden om mee te betalen aan een fonds. Binnenkort wordt tijdens een door externe partijen georganiseerde studiedag opnieuw nagedacht over alternatieve financieringsvormen. De Metaalunie is benieuwd welk konijn nu weer uit de hoge hoed komt. Houdt het dan nooit op?

Gerard Wyfker
Beleidssecretaris Milieu en Energie
@ wyfker@metaalunie.nl